

Sygn. akt II AKa 476/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Mirosława Strzelecka

Sędziowie: SA – Ewa Plawgo (spr.)

SO (del.) - Małgorzata Janicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Marzena Brzozowska

przy udziale prokuratora Leszka Woźniaka oraz oskarżyciela posiłkowego (...)

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r.

sprawy J. K. (1)

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 sierpnia 2014 r., sygn. akt VIII K 221/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a/ za podstawę wymiaru kary orzeczonej wobec J. K. (1) za czyn przypisany w pkt I wyroku przyjmuje art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.;

b/ uchyla orzeczenie oparte o art. 46 § 1 k.k. zawarte w pkt V wyroku;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. pobiera od oskarżonej J. K. (1) 900 (dziewięćset) złotych tytułem opłaty za drugą instancję, zwalnia oskarżoną od pozostałych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, wydatkami obciążając Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

J. K. (1) została oskarżona o to, że:

1/ w okresie 5 grudnia 2006 r. do 5 grudnia 2009 r. w W., pełniąc funkcję Dyrektora (...) z siedzibą w W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, doprowadziła (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości, w kwocie łącznej nie mniejszej niż 722.310,00 zł. w ten sposób, że w celu uzyskania dla (...) dotacji przedmiotowych do wydania 13 podręczników akademickich wprowadziła pracowników (...) w błąd, co do rzetelności przedłożonych „Rozliczeń kosztów wydania podręcznika akademickiego”, w treści których wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 14 Rozporządzenia (...) z dnia 10 lipca

2006 r. w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. z dnia 17.07.2006 r.) poświadczyla wydanie wymienionych ponizej podręczników we wskazanym nakładzie i terminie, przedkładając egzemplarz okazowy danej pozycji, która to okoliczność miała istotne znaczenie dla uzyskania dotacji przedmiotowych (...) do podręcznika, mimo, że podręczniki te nie zostały wydane, a pozyskane dotacje w całości nie zostały wykorzystane na wydrukowanie wskazanych podręczników i tak:

- w dniu 5 grudnia 2006 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich (...)i na tej podstawie uzyskała dla (...) dotację w wysokości łącznej 221.500,00 zł.,
- w dniu 5 grudnia 2007 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręcznika akademickiego(...), uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictwa dotację w wysokości 22.750,00 zł.
- w dniu 5 grudnia 2008 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich pt. (...), (...), uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictwa dotacje w wysokości 164.500,00 zł.
- w dniu 5 grudnia 2009 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich(...) uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictwa dotacje w wysokości łącznej 313.560,00 zł., czym spowodowała szkodę w mieniu (...) w wymienionej wyżej wysokości; nadto działając w tym samym czasie i miejscu, w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem, w celu uzyskania dla (...) z siedzibą w W. dotacji przedmiotowych do wydania podręczników akademickich przedłożyła w (...) 18 nierzetelnych „Rozliczeń kosztów wydania podręczników Akademickich”, w których wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 14 Rozporządzenia (...) z dnia 10 lipca 2006 r. w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. z dnia 17.07.2006 r.) poświadczyla wydanie wskazanych tam podręczników, mimo, że ich wydanie nie nastąpiło w terminie i nakładzie zgodnym z wnioskiem, rozliczeniem i adnotacją zawartą w podręczniku, które to okoliczności miały istotne znaczenie dla pozyskania wskazanych dotacji w kwocie łącznej 806. 550,00 zł. i tak:

w dniu 5 grudnia 2006 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich (...)uzyskując dotację w kwocie łącznej 133.900,00 zł.

- w dniu 5 grudnia 2007 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich (...), uzyskując dotację w kwocie łącznej 343.400,00 zł.

- w dniu 5 grudnia 2008 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich (...)uzyskując dotację w kwocie łącznej 247.350,00 zł.

- w dniu 5 grudnia 2009 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich (...)uzyskując dotację w kwocie łącznej 81.900,00 zł., **tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art.11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.**

2/ pełniąc w okresie od 01.01.2008 r. - 01.01.2010 r. funkcję Dyrektora (...) z siedzibą w W. i ponosząc jako kierownik jednostki na zasadzie ustawy o rachunkowości art. 4 ust. 4 odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości, obowiązku tego nie dopełniła, w wyniku czego dopuściła do prowadzenia ksiąg rachunkowych w w/w okresie niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości tj. o czyn z art. 77 ust. 1 ustawy o **rachunkowości, ustawa z dnia 29.09.1994 r. (Dz. U. 09.152.1223)**.

S#d Okr#gowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2014 r., sygn. akt VIII K 221/13 uzna# J. K. (1) w ramach zarzucanego jej w pkt I aktu oskar#enia czynu za winn# tego, #e w okresie 5 grudnia 2006 r. do 5 grudnia 2009 r. w W., pe#ni#c funkcj# Dyrektora Pa#stwowego Wydawnictwa Rolniczego i (...) z siedzib# w W., dzia#aj#c w celu osi#gni#cia korzy#ci maj#tkowej, ze z góry powzi#tym zamiarem, w krótkich odst#pach czasu, doprowadzi#a Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wy#szego do niekorzystnego rozporz#dzenia mieniem znacznej warto#ci, w kwocie ##cznej 722.310,00 z#. w ten sposób, #e w celu uzyskania dla

Państwowego Wydawnictwa Rolniczego i (...) dotacji przedmiotowych do wydania podręczników akademickich wprowadziła pracowników Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w bnd, co do faktu wydania 13 podręczników akademickich i poniesienia zwiżanych z tym kosztów, w ten sposób, #e przedo#y#a zawieraj#ce nieprawd# dokumenty w postaci 13 „Rozlicze# kosztów wydania podręcznika akademickiego” gdzie po#wiadczy#a wydanie ni#ej wymienionych 13 podręczników we wskazanym nak#adzie i terminie, przedk#adaj#c egzemplarz okazowy ka#dego z tych tytu#ów, które to okoliczno#ci mia#y istotne znaczenie dla uzyskania dotacji przedmiotowych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do podręcznika, mimo, #e podręczniki te nie zosta#y wydane, a pozyskane dotacje w ca#o#ci nie zosta#y wykorzystane na wydrukowanie wskazanych podręczników i tak:

- w dniu 5 grudnia 2006 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania

podręczników akademickich pt. (...)i na tej podstawie uzyskała dla (...) dotację w wysokości łącznej 221.500,00 zł.;

- w dniu 5 grudnia 2007 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręcznika akademickiego (...), uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictwa dotację w wysokości 22.750,00 zł.

- w dniu 5 grudnia 2008 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich pt. (...), (...) uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictwa dotacje w wysokości 164.500,00 zł;

- w dniu 5 grudnia 2009 r. przedłożyła rozliczenie kosztów wydania podręczników akademickich pt. (...) uzyskując na tej podstawie dla ww. Wydawnictw dotacje w wysokości łącznej 313.560,00 zł., czym spowodowała szkodę w mieniu (...) w wymienionej wyżej wysokości, którym to zachowaniem wyczerpała znamiona **art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.** i za ten czyn na podstawie tych artykułów skazał ją, a na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość jednej stawki za równoważną kwocie 30 (trzydzieści) złotych;

nadto J. K. (1) uznał za winną popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt II aktu oskarżenia i za czyn ten na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości wymierzył jej karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;

na podstawie art. 85 i 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonej karę łączną 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres próby lat 5 (pięciu); na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez zapłatę na rzecz oskarżyciela posiłkowego (...) kwoty 722.310,00 (siedemset dwadzieścia dwa tysiące trzysta dziesięć) złotych (pkt V) oraz orzekł o kosztach procesu, w ten sposób, że zwolnił oskarżoną częściowo od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie tj. od wydatków, obciążając ją jedynie opłatą w wysokości 900 zł, zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżyciela posiłkowego zwrot wydatków z tytułu zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości na korzyść oskarżonej przez jej obrońcę, który wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego, a to:

- art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., poprzez błędne przyjęcie, iż oskarżona J. K. (1), działając jako Dyrektor (...) w okresie od 5 grudnia 2006 r. do 5 grudnia 2009 r. w celu uzyskania dotacji przedmiotowych na wydanie 13 podręczników akademickich, swym działaniem wypełniła wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa oszustwa typizowanego w art. 286 § 1 k.k. w sytuacji, gdy przestępstwo to jest przestępstwem umyślnym, zaliczonym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych, z kolei oskarżona nie działała z zamiarem niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez (...),

- art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości, poprzez błędne przyjęcie, iż oskarżona J. K. (1) swym działaniem wypełniła wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa prowadzenia ksiąg rachunkowych wbrew

przepisom ustawy typizowanego w art. 77 ustawy o rachunkowości w sytuacji, gdy przestępstwo to jest przestępstwem umyślnym, z kolei oskarżona, pełniąc w okresie 01.01.2008 r. - 01.01.2010 r. funkcję Dyrektora (...), nie prowadziła ksiąg rachunkowych z zamiarem naruszenia przepisów ustawy.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o zmianę przedmiotowego wyroku i uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej jest częściowo zasadna.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że apelacja jest nieprawidłowo skonstruowana.

Zawiera zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego, jednakże już z ich treści wynika, że skarżący kwestionuje podejmowanie przez oskarżoną przypisanych jej zachowań z określonym zamiarem, a więc w istocie dąży do podważenia ustaleń faktycznych tego tyczących. Dlatego też należało apelację tę potraktować jako środek odwoławczy zawierający zarzuty niewłaściwej oceny dowodów, która doprowadziła – zdaniem obrońcy - do błędnego ustalenia zamiaru towarzyszącego działaniom J. K. (1). Zarzut obrazy prawa materialnego jest zarzutem uprawnionym tylko wówczas, gdy skarżący rzeczywiście nie podważa ustaleń faktycznych poczynionych w I instancji, co w niniejszej sprawie nie zachodzi, bowiem kwestionowanie zamiaru sprawcy należy traktować jako dążenie do zmiany ustaleń faktycznych tego dotyczących.

Wniosek apelacji nie koresponduje z jej zarzutami.

Choć w zarzucie I mowa o obrazie art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., to w jego treści zawarto sformułowanie o braku podstaw do przyjęcia, że oskarżona działała w sposób ujęty w dyspozycji art. 286 § 1 k.k., w celu wskazanym w tym przepisie, pozostawiając poza zarzutem cokolwiek co miałyby dotyczyć obrazy art. 297 § 1 k.k. Z uzasadnienia apelacji także nie wynika w czym obrońca upatruje obrazy tego przepisu. W tym stanie rzeczy – skoro de facto środek odwoławczy nie zawiera zarzutu obrazy art. 297 § 1 k.k., wniosek o uniewinnienie oskarżonej – pomijając już fakt, że przypisano jej dwa czyny, a nie jeden, a skarżący wnosi o uniewinnienie od „zarzucanego czynu” – nie koresponduje z treścią apelacji.

Niezależnie jednak od powyższego, należy uznać zarzuty apelacji za nietrafne.

Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie w niniejszej sprawie, a zebrane w jego toku dowody poddał ocenom wszechstronnym, nie wykraczając przy tym poza ramy wytyczone przepisem art. 7 k.p.k. i nie obrażając art. 5 § 2 k.p.k., dokonał trafnych ustaleń faktycznych, a stanowisko swoje umotywował w sposób umożliwiający kontrolę instancyjną wyroku.

Konstrukcja zarzutu pierwszej apelacji wskazuje na to, że skarżący uważa, iż nieprawidłowo przypisano oskarżonej zawinienie co do czynu opisanego w punkcie I wyroku, albowiem przestępstwo oszustwa jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych, a oskarżona nie działała z zamiarem niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez (...). Podnosi, że działanie z takim zamiarem powinno obejmować cel, jak i sam sposób działania zmierzający do tego celu.

Nie kwestionując wywodów teoretycznych zawartych w apelacji, jak i przytoczonego orzecznictwa, należy zauważyć, że skarżący nie zawarł w apelacji żadnych konkretnych argumentów mogących podważyć tok rozumowania Sądu meriti. Apelacja jest jedynie polemiką ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, tak więc nie może być skuteczna. Sąd I instancji ustalił bowiem mechanizm przemyślanego działania oskarżonej i prawidłowo uznał, że całość jej poczynań wypełnia znamiona m.in. przestępstwa oszustwa. W przedmiotowej sprawie ustalono bowiem, iż podstawą procedowania w celu uzyskania dotacji z budżetu państwa na konkretne tytuły podręczników akademickich stanowiły przepisy Rozporządzenia (...) z dnia 10 lipca 2006 r. w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielenia i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników akademickich (Dz. U. Nr 127, poz. 888)

oraz stosowany w (...) uszczegółowiający tę procedurę, dokument „Procedura postępowania dotycząca rozpatrywania wniosków (odwołań) o dotacje przedmiotowe do podręczników akademickich”. Procedura ta sprowadzała się do tego, iż przekazanie wydawcy dotacji przedmiotowej do podręcznika akademickiego następowało dopiero po jego wydaniu i przedłożeniu przez wydawcę rozliczenia kosztów wydania wraz z rachunkiem i egzemplarzem okazowym, podpisanymi przez dyrektora oraz głównego księgowego wydawnictwa. Każde z tych rozliczeń weryfikowane było pod kątem prawidłowości wyliczenia przyznanej dotacji i rejestrowane w tabelach pod nazwą „Rozliczenia bieżące”, a następnie faktury przekazywane były celem ich realizacji do (...). W świetle powyższego działanie oskarżonej polegające na przedkładaniu zawierających nieprawdę dokumentów w postaci 13 „Rozliczeń kosztów wydania podręcznika akademickiego” wraz z egzemplarzami okazowymi tychże podręczników, w sytuacji, w której nie doszło do ich wydania bez wątplenia wypełnia znamiona przestępstwa oszustwa. Oskarżona, jako wieloletni dyrektor (...), musiała posiadać wiedzę na temat procedury uzyskiwania dotacji, a pomimo tego podejmowała działania, które doprowadziły (...) do dotowania 13 podręczników akademickich, które de facto nigdy, poza egzemplarzami okazowymi, nie zostały wydane. Nie można zatem podzielić stanowiska skarżącego, iż Sąd I instancji nie wykazał, by oskarżona działała z zamiarem niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez (...). Nawet przy zaakceptowaniu faktu, iż w praktyce dochodziło do wydawania dotowanych tytułów z pewnym opóźnieniem, nie można uznać, by całkowite ich nie wydanie nie doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez (...), z czego oskarżona musiała zdawać sobie sprawę. Nie można również stracić z pola widzenia okoliczności, iż „korzyść majątkową” w rozumieniu przepisu art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 4 k.k., stanowi korzyść uzyskaną nie tylko dla siebie, ale również dla kogoś innego, w realiach sprawy niniejszej dla (...), w którym to oskarżona pełniła funkcję dyrektora i bez znaczenia jest tu fakt, iż w perspektywie czasu kwota nienależnie uzyskanych dotacji została zwrócona. Okoliczności podnoszone przez autora środka odwoławczego, a dotyczące wieloletnich nieprawidłowości przy stosowaniu procedury dotacji, jak też faktu, iż poza 13 przedmiotowymi tytułami, wszystkie inne dotowane dzięki działaniom J. K. (2) podręczniki akademickie zostały wydane, nie mogą spowodować uniewinnienia oskarżonej od przypisanego jej zaskarżonym wyrokiem przestępstwa opisanego w pkt 1 wyroku. W realiach niniejszej sprawy chodzi bowiem o to, że działania podjęte przez J. K. (1) naruszały obowiązujące wówczas procedury. Bez względu na ocenę tychże procedur – czy były one racjonalne, praktyczne, czy prawidłowo określały wymogi niezbędne dla uzyskania dotacji, wreszcie czy przyznanie dotacji winno nastąpić na skutek decyzji ministra, czy winno przybrać formę decyzji administracyjnej niewątpliwie jest, że doszło do ich naruszenia w sposób ujęty w zaskarżonym wyroku. Odnosząc się do zasygnalizowanych wątpliwości obrońcy oskarżonej, dotyczących nie wykazania w postępowaniu dowodowym, iż 13 przedmiotowych podręczników akademickich nie zostało wydanych, niezbędne jest wskazanie, iż w dniu 16 sierpnia 2011 r. Prezes (...) Sp. z o.o. p. K. Z. w piśmie do (...) w (...) wskazała na przedmiotowe tytuły jako na niewydane i zwróciła nienależnie pobrane na nie dotacje (k.- 70-72 akt). Należy także przypomnieć, że – a do czego apelujący w ogóle się nie odnosi – w toku postępowania ustalono, iż w Bibliotece Narodowej nie figuruje żadna z 13 pozycji opisana w pkt 1 wyroku, mimo obowiązku przekazania do jej zbioru dwóch egzemplarzy każdego wydawanego tytułu, nadto żadna z tych książek nie pojawiła się na rynku. Oznacza to, że książki te były dotowane, mimo ich niewydania - poza egzemplarzami okazowymi, nadto, że aby dotacje te uzyskać oskarżona przedłożyła stwierdzające nieprawdę dokumenty dotyczące ich uprzedniego wydania, które nie nastąpiło.

Całkowicie chybiona jest ta część argumentacji apelacji, która odnosi się do linii życiowej oskarżonej (str. 5/6). Kwestie dotyczące niekaralności, właściwości i warunków osobistych (ustabilizowany tryb życia, praca zawodowa i dobra opinia o oskarżonej) niewątpliwie pozytywnie świadczące o J. K. (1), nie mają żadnego znaczenia dla orzekania w przedmiocie winy. Są to okoliczności mające wpływ na orzekanie o karze, natomiast ich podnoszenie w tej części apelacji, która odnosi się do kwestionowania przypisania jej działania z zamiarem właściwym dla art. 286 § 1 k.k. jest nietrafne.

Zachowania sprawcy należy zawsze ocenić mając na uwadze wszystkie okoliczności i elementy jego działania czy zaniechania, dopiero łączna ich ocena prowadzi do prawidłowych wniosków. Takiej oceny zachowania dokonał Sąd Okręgowy i brak jest podstaw do jej podważenia. Przytaczane w apelacji orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w Katowicach, nie znajdują przełożenia na realia niniejszego postępowania, w którym prawidłowo ustalono i oceniono wszystkie okoliczności działania oskarżonej, co dotyczy także działania przez nią w zamiarze

bezpośrednim kierunkowym, jak wymaga tego art. 286 § 1 k.k. bo to ten przepis w powiązaniu z art. 294 § 1 k.k. stanowi główne odzwierciedlenie istoty podjętych działań, które łącznie złożyły się na znaczną wartość w rozumieniu art. 115 § 5 k.k. Zasadnie zachowanie oskarżonej oceniono przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., także w zbiegu z art. 297 § 1 k.k., albowiem J. K. (1) celem uzyskania przedmiotowych dotacji przedstawiła zawierające nieprawdę dokumenty w postaci 13 „Rozliczeń kosztów wydania podręcznika akademickiego”, w których poświadczyła wydanie wskazanych w zaskarżonym wyroku 13 podręczników we wskazanym nakładzie i terminie, które to podręczniki, poza egzemplarzami okazowymi nie zostały wydane. Szersze odnoszenie się do wyczerpania przez oskarżoną także znamion art. 297 § 1 k.k. nie jest konieczne, bowiem skarżący nie zawarł żadnej argumentacji dotyczącej tej kwestii.

Sąd Apelacyjny skorygował punkt I zaskarżonego wyroku w zakresie podstawy prawnej kary wymierzonej oskarżonej. Zgodnie bowiem z art. 11 § 2 i 3 k.k. w przypadku, w którym czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów, wymierzając za nie karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą. W realiach sprawy niniejszej przepisem takim jest art. 294 § 1 k.k., a nie art. 286 § 1 k.k. Korekta ta nie stoi w sprzeczności z kierunkiem apelacji, albowiem nie zmienia wysokości kary wymierzonej oskarżonej, a także mieści się w granicach zagrożenia dla wyżej przytoczonych przepisów, jak też – wobec pozostawienia niezmienionej podstawy skazania – nie pogarsza sytuacji oskarżonej, koryguje wyrok od strony prawnej bez naruszenia gwarancji procesowej towarzyszącej zaskarżeniu orzeczenia jedynie na korzyść oskarżonej.

Odnosząc się zaś do zarzutu II apelacji, tj. do zarzutu naruszenia art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości wskazać należy, iż również nie jest on zasadny.

Sąd odwoławczy podziela poczynione w tym zakresie ustalenia Sądu meriti.

Twierdzenia autora środka odwoławczego dotyczące braku umyślności działania oskarżonej w nieprawidłowym prowadzeniu ksiąg rachunkowych mają charakter polemiczny z motywami uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Ocenie pod kątem prawidłowości prowadzenia podlegały bowiem pozostałe po zalaniu dokumenty (fakt zalania jest niewątpliwy) i na ich ocenę nie miała wpływu okoliczność ich częściowego, niezawinionego przez oskarżoną zniszczenia. Inaczej ujmując tę kwestię: ocenie podlegało to, co zdołano ocalić i ocena sposobu prowadzenia ksiąg została sformułowana w oparciu o ocalałą dokumentację. Apelacja – choć kwestionuje rozstrzygnięcie zawarte w pkt II wyroku – nie zawiera żadnego odniesienia się do opinii biegłej T. W., która szczegółowo wypunktowała nieprawidłowości dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych. Nie podjęto nawet próby zakwestionowania treści tej opinii, której wnioski zostały podzielone w I instancji. Nie można również zgodzić się ze stanowiskiem obrońcy, iż fakt, że wcześniej dokonane kontrole nie wykazały żadnych nieprawidłowości przemawia za koniecznością uniewinnienia jej od popełnienia czynu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Jest to argument bez znaczenia dla orzekania w niniejszej sprawie. Już tylko na marginesie wskazać należy, iż podstawę tak skazania, jak i wymierzenia oskarżonej kary za czyn zarzucony jej w punkcie II aktu oskarżenia, a przypisany w pkt II wyroku stanowił art. 77 ust. 1 ustawy o rachunkowości, a nie jak błędnie wskazano w uzasadnieniu jej art. 78 ust. 1 (str. 20). Omyłka ta ewidentnie należy do gatunku omyłek oczywistych pisarskich, bowiem z treści 20 strony uzasadnienia wyroku wynika, że omówiono podstawę skazania z art. 77 ust. 1 ustawy, a nie jej art. 78, którego dyspozycja odnosi się do działań biegłego rewidenta i która to dyspozycja nie ma przełożenia na sytuację oskarżonej.

Kary orzeczone wobec oskarżonej nie są rażąco i niewspółmiernie surowe w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k., a tylko wówczas mogłoby dojść do ingerencji Sądu II instancji w tę część wyroku – dotyczy to kar jednostkowych, kary grzywny, jak też kary łącznej orzeczonej przy zastosowaniu zasady asperacji. Ich wymiar jest niezwykle wyważony. Wypada także zauważyć, że jak najbardziej słusznie Sąd Okręgowy przy orzekaniu o karze miał na względzie te okoliczności, które obrońca nieprawidłowo wskazywał w apelacji, jako ważące na orzeczeniu o winie – tj. tryb życia oskarżonej, oceniony pozytywnie, jej niekaralność. Okoliczności te zaważyły również na orzeczeniu o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności na okres próby 5 lat. Mimo tego, że jest to okres maksymalny, nie sposób uznać, by rozstrzygnięcie to raziło surowością.

Częściowo zasadne są natomiast argumenty obrońcy dotyczące rozstrzygnięcia opartego o art. 46 § 1 k.k.

W ustaleniach faktycznych – str. 6 uzasadnienia wyroku – zawarto m.in. sformułowanie o zwrocie pokrzywdzonej instytucji kwoty 757.515,45 zł tytułem zwrotu dotacji pobranej m.in. na wydrukowanie 13 tytułów, o których mowa w pkt 1 wyroku. Wobec braku apelacji na niekorzyść, już zawarcie tego ustalenia, oznaczającego nic innego, jak przyjęcie, że szkoda została naprawiona w całości (zwrot ten jest wyższy niż wysokość szkody ustalona wyrokiem) obligowałyby – i to bez względu na jego zasadność – do uchylenia orzeczenia z pkt V wyroku. Sąd I instancji popadł w sprzeczność, bowiem z jednej strony poczynił wskazane wyżej ustalenie, z drugiej uwzględnił wniosek oskarżyciela posiłkowego i orzekł jak w pkt V wyroku, co się wzajemnie wyklucza. Jednakże nie tylko względy formalne zdecydowały o uchyleniu pkt V wyroku. Słusznie obrońca podnosi – aczkolwiek odmiennie interpretuje zwrot poczyniony przez następczynię oskarżonej, że umknęło Sądowi I instancji przy orzekaniu na podstawie art. 46 § 1 k.k., że do zwrotu pieniędzy doszło, co wyklucza uwzględnienie w całości wniosku o nałożenie obowiązku naprawienia szkody. Trafne jest przytoczone powyżej ustalenie, że szkoda wyrządzona Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego przez J. K. (1) została już naprawiona w 2011 roku, kiedy to na konto pokrzywdzonego (...) Sp. z o.o. przekazało nienależnie pobrane dotacje między innymi za 13 tytułów nie wydanych podręczników akademickich będących przedmiotem niniejszego postępowania i to w wysokości przekraczającej 722.310,00 zł – przelano 757.515,45 zł - k. 72. Bez znaczenia pozostaje, że przelana kwota nie stanowi całości kwoty wskazanej w piśmie z k. 70-71, czyli 1.237.110,00 zł, bowiem po pierwsze: z pisma tego wynika, że zwrot ten obejmuje m.in. pobrane dotacje na wydruk 13 przedmiotowych tytułów, po drugie: zawiera deklarację, że pozostała kwota (479.594,55 zł) zostanie przelana do dnia 20 sierpnia 2011 r. W toku niniejszego postępowania nawet nie podjęto próby wykazania, by rzeczywistość odbiegała od powyższego, w związku z czym uprawnione jest twierdzenie, że brak jest podstaw do orzekania w trybie art. 46 § 1 k.k., bowiem szkoda została naprawiona. Jedynie w tym zakresie apelacja okazała się częściowo trafna.

Sąd II instancji uznał, że zasadnym jest częściowe – analogicznie jak w I instancji – zwolnienie oskarżonej od kosztów sądowych, ograniczając obowiązek ich uiszczenia jedynie do opłaty, bowiem wyłożenie ich w tej wysokości leży w możliwościach majątkowych J. K. (1).

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku.